

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE OF
ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel +372 681 4650 fax +372 667 8399 E-mail eki@ki.ee

Eesti lihaturg 2004. aastal

Tallinn 2005

Vastutav täitja: Maris Viileberg

Töö tellija: Põllumajandusministeerium

Eesti Konjunktuuriinstituut
Rävala 6, 19080 Tallinn
Tel 681 4650
Fax 667 8399
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunktuuriinstituut

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
Liha tootmine.....	5
Lihatööstus.....	10
Hinnad.....	13
Väliskaubandus.....	20
Tarbimine.....	26
Euroopa Liit ja maailmaturg.....	32
Kokkuvõte.....	38

Sissejuhatus

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti lihasektori arengust 2004. aastal ja arengutrendidest lähitulevikus seostatult Euroopa Liidu ja maailmaturu arengutega.

Töös analüüsitakse:

- lihatootmise ja loomade arvu muutusi;
- lihatööstuste tootmiskahtude ja ekspordiks müügi arengut;
- hindade muutusi erinevates müügiahela osades (tootja- hulgi-, ekspordi-, jae-, EL ja turu hinnad);
- lihatoodete väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- liha tarbimist ja selle muutusi;
- lihaatoodete müügiolukorda EL-s ja maailmaturul.

Töös on kasutatud ESA põllumajanduse, tööstuse ja väliskaubanduse statistika andmeid ja EKI vaatluste ja tarbijaküsitluste andmeid. Euroopa Liidu ja maailmaturu ülevaadete koostamisel on kasutatud: Euroopa Komisjoni raporteid ja memosid, EL erinevate riikide hinnaraporteid.

Töö maht on 44 lehekülge.

Kokkuvõte

2004. aastal suurenes lihatoodang Eestis 4% ning seda nii sea-, linnu- kui ka veiseliha tootmise kasvu tulemusel. 2004. aastal kaeti kodumaiseiga lihaga 82% (2003.a – 79%) siseturu vajadusest, kusjuures linnuliha isevarustuse tase tõusis 55%-le aasta varasemalt 50%-lt, kuid sealihal langes 95%-le tunamulluselt 100%-lt ning veiselihal 93%-le 2003. aasta 99%-lt.

Liha tarbimine suurenes 0,6 kilogrammi võrra ühe elaniku kohta aastas. 2004. aastal tarbiti Eestis keskmiselt 64,1 kg liha ja lihatooteid ühe elaniku kohta (ümber arvestatuna lihasse, 2003 - 63,5 kg). Tarbimises suurenes 2004. aastal sea- ja veiseliha osa, kuid linnuliha osa vähenes. Üha enam ostetakse kallemaid valmis- ja pooltooteid (osakaal liha ja lihatoodete kulutustes 71%). Elanike ostujõu kasvuga võib eeldada lihatoodete tarbimise jätkuvat kasvu.

Liha- ja lihatoodete import vähenes 2004. aastal rahalises väärtuses 9%, ekspordikäive kahanes 23% ning väliskaubavahetus koos eksporditud elussigade maksumusega jäi 85 miljoni krooniga defitsiiti. Koguseline import vähenes 2003. aastaga võrreldes neljandiku võrra. Eelkõige vähenes just sea- ja linnuliha import. Ka koguseline eksport vähenes mullu 30%. Oluliselt vähenes elussigade eksport Lätti, vähenes ka sea- ja linnuliha ning lihakonservide eksport. See muutis lihatootjate ja -töötajate olukorra keerulisemaks, sest vähenes väljavedu naaberriikidesse, kust seni oli leitud soodsamaid kauplemistingimusi. Neljale lihatööstusele avanes 2004. aastal ka Venemaa turg.

Üheks oluliseks Eesti lihasektori arengut mõjutavaks teguriks on ka hinnad, mis on sõltuvuses Euroopa Liidu, aga ka maailmaturu hindadest ning Euroopa Liidu põllumajanduspoliitikast (turregulatsioon ja toetused). 2002. aasta algusest on Euroopa Liidus sealihaga osas kestnud langustrend, mis 2004. aastal asendus kerge tõusuga. 2004. aastal tõusid ka veiseliha hinnad, millele aitas kaasa pakkumise vähenemine. EL hinnatrendid mõjutasid lihahindu ka Eestis, mistõttu liha kokkuostuhinnad tõusid ka siin. Sealihaga kokkuostuhind siiski 2000-2001. aasta kõrgtasemele 2004. aastal ei tõusnud.

Alates 2004. aasta 1. maist muutus Eesti siseturg ühtse EL turu osaks. Suurenev lihatoodete tarbimine ja kasvavad elanike sissetulekud muudavad Eesti turu vähehaaval atraktiivsemaks ka impordile, suurendades konkurentsi siseturul veelgi. Samas rakendub ka Eestis EL ühtne põllumajanduspoliitika, mille turukorralduse meetmed peaksid meie põllumajandustoodete turu muutama stabiilsemaks kui seni. Põllumajandusele ja maaelu arengule suunatud toetused ning riiklik sekkumisostu ja eraladustamise võimalused peaksid kindlustama lihatootjatele stabiilsema sissetuleku ning andma eeldusi lihatoodangu suurendamiseks, eriti veiseliha osas.